

Dissertatio medica inauguralis, de vitae humanae gradibus : quam ... pro gradu doctoris ... eruditorum examini subicit / Thomas Josephus Bryanton, Hibernus.

Contributors

Bryanton, Thomas Joseph.
University of Edinburgh.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Robertum Allan, 1795.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/xbp7edtc>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

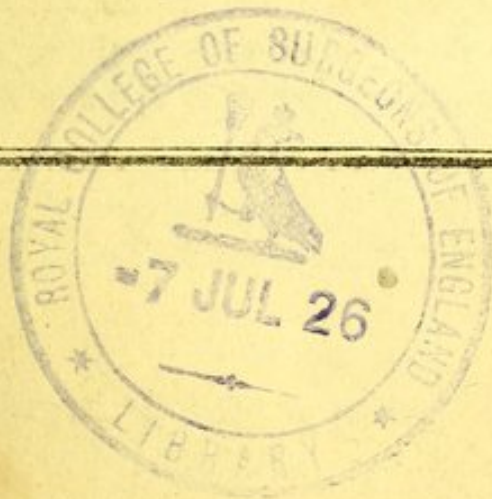
(7)

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

VITÆ HUMANÆ GRADIBUS.

Dr Willan,
as a mark of Respect
from The Author

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
VITÆ HUMANÆ GRADIBUS.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

THOMAS JOSEPHUS BRYANTON,

A. B. T. C. D.

HIBERNUS;

SOC. REG. MED. EDIN. SOC.

AD DIEM 24 JUNII, HORA LOCOQUE SOLITIS.

And one man in his time plays many parts.

SHAKESPEARE.

*Multa ferunt anni venientes commoda secum,
Multa recedentes adimunt.*

HOR.

EDINBURGI:
CUM PRIVILEGIO.
APUD ROBERTUM ALLAN.

M,DCC,XCV.

*Ver proterit aestas,
Interitura, simul
Pomifer Autumnus fruges effuderit: et mox
Bruma recurrit iners.*

HOR.

FRANCISCO HOPKINS, M. D.

REGIS ET REGINÆ COLLEGII MEDICORUM

DUBLINII SOCIO, &c.

THOMAS J. BRYANTON.

S.

Quod nondum occubo crudelibus umbris, tuum est. Tu me, Deo favente, per morbos plurimos, graves, obscuros, quasi contrarios, et heu! quam longos constanti animo sustinuisti, et demum ad sanitatem perduxisti manu. Tibi, utique, cujus cura indefessa, et comitas amabilis me primum medicinæ studium optare, cujusque peritia, mihi clare spectata, id utilissimum, ideoque cultu dignissimum æstimare coegit, occasionem hanc quam lubentissime arripio me magnopere devinctum esse testandi. Accipias hoc parvum existimationis, amicitiae, gratique animi pignus, precor.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE EAST ASIAN LIBRARY

1207 EAST 58TH STREET

CHICAGO, ILL. 60637

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1207 EAST 58TH STREET

CHICAGO, ILL. 60637

TEL. 777-3000

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

CHICAGO, ILL. 60637

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

VITÆ HUMANÆ GRADIBUS.

AUCTORE T. J. BRYANTON.

QUID velit *identitas* hominis, inter Metaphysicos diu et multum disputatum fuit ; nec mirum, cum animi indolem et dotes, corporisque fabricam mutationes insignes a partu ad ultimam usque senectutem assidue subire spectemus ; quapropter jure observatum fuit, nil magis diversum esse quam hominem quemque sibi.

A

Varietates,

Varietates quæ animo incidere vitæ decursu observantur, moresque ætati cuique proprios, scriptoris Ethici ac Scenici est notare; et profecto quanto ingenii acumine Horatius, et quam concinne et ornatè hominum naturæ peritissimus iste Poeta SHAKSPEARE, depinxerunt eas, nemini ignotum. His, igitur, utpote ad meum studium parum attinentibus, prætermisissis, mutationes quæ in corpore tantum gradatim et ordine progrediuntur, in opusculo sequenti monstrare juvabit; et quædam de morbis, quibus ætates singulæ potissimum sunt opportunæ, ac de præsidiis in eos firmissimis, subjicere.

Particulæ corpus humanum conflantes, revera non manent eadem per temporis spatium quantumcunque; aliæ enim aliis continuo succedunt, ita ut novies vel decies longa decurrente vita corporis materiem redintegrari, vero haud abfimile videtur. Hoc autem minus interest investigare, ideoque rationes tantummodo novas partium, atque effectus ab iis oriundos, indagare statui.

Ad

Ad hoc absolvendum, vitam in certa stadia, quantum fieri possit, diducere, perspicuitati haud parum inferviet. Eorum vero numerum, æque ac limites, authoribus diversis varie placuit determinare. Quibusdam vitam humanam in septem dividere stadia libuit, alii quatuor, alii rursus tria esse voluerunt : Juris-periti duo tantum agnoscunt. Mihi ab omnibus iis dissentire contigit, in sex enim gradus ætatis dividere, optimum fore videtur ; Infantiam, nempe, Pueritiam, Adolescentiam, Vigorem Ætatis, Senectutem Viridem, atque Senectutem extremam.

Primum horum vitæ portionem a natu ad dentitionem secundam complectitur ; proximum exinde ad pubertatem excurrit ; tertium anno quinto et vigesimo in maribus, paulo forsan maturius in foeminis terminatur ; quartum ex annis viginti sequentibus conflatur ; lustrum duodecimum in viris, decimum in foeminis, quintum claudit ; vitæ quod restat conficit sextum.

Hæc autem stadia exquisitè discerni minime vellem prædicare, quia cujusque initium calci tam

preſſe inſtat antecedentis, ut vix vel mente poſſit diſtingui. Præterea, citius aut ſerius in hominibus diverſis finiuntur ſingula, pro corporis habitu congenito, vitæ victuſque genere, animi indole, rebus proſpere vel adverſe cedentibus.

Sic qui, firma conſtitutione corporis præditus, frugi gnavique fungitur officio, qui bona valetudine utitur, quem animus non deficit æquus et hilaris, cujus denique cæptis omnibus aſpirat fortuna, is demum longioribus ſtadiis fruetur. Harum idcirco diverſitatum e natura vel arte provenientium ratione habita, multa cum licentia vitæ qualemcumque diſtributionem admittere decet.

STADIUM PRIMUM.

INFANS jam natus, a ſeipſo in utero degente pluribus in rebus diſcrepat. Prius enim, liquore tepido blando circumfuſus, calorem et nutrimentum a matre quodam modo ducebat : nunc miſſa inertia, labores ſuſcipere, et cum rebus novis, variisſque luſtari cogitur. Aeri ſtimulanti, et quantum ad

se spectat, frigido objicitur. Spiritum, igitur, inhalando et exhalando sanguinem parare, riteque conservare, calorem quoque magis abunde quam antea reddere, fit necesse. Vis nova oxygenis, per pulmones admissa, ei dat copiam hæc efficiendi. Ad has mutationes probe intelligendas, prius quærere oportebit quænam fætui sunt propria; et quoniam hoc a proposito nonnihil abducat, quam paucissimis absolvam.

Sanguis per venam umbilicalem rite præparatus et defæcatus a placenta ad fætum revertitur, et ad auriculam cordis dextram, partim per hepar, partim per finum venosum, pervenit; unde pars ejus in auriculam lævam per foramen ovale prope- rat, et hinc per sinistrum ventriculum in aortam effunditur. Reliqua pars ventriculum perfluit dex- trum, et simul ac arteriam pulmonalem attigit, ri- vos se findit in duos; quorum major cor lævum arterioso prætervehitur ductu, ut brevius in aor- tam effundatur; minor alluit pulmones, et vena pulmonali excedens, cor intrat sinistrum, et sic de- incept per systema totum aorticum reliquo immi- ssus propellitur.

Pulmones ob aeris inopiam collapsi manent, ita ut sanguinis pauxillum tantum transire sinunt.

Nutriminis aliquid per os assumere fætum, nondum est satis compertum ; nec est revera cur credamus.

Hæc omnia, statim post partum, mutari incipiunt. Panditur et ampliatur cavum thoracis, ipsius nisu infantis, sive quasi quodam appetitu impulsus, sive oppressi et incitati præ sanguinis exitu solito per umbilicum denegato, sive vagiendi conatu ob aerem irritantem corpori tenero infueto admotum ; quævis demum cunque nisus sit causa, irruit per glottidem aer, ne spatium vacuum existat. Hinc, sanguinis copia major per ramos arteriæ pulmonalis admittitur, et temporis post aliquod, in eam sese penitus cor dextrum exonerat : unde in auriculam sinistram per venas rediens pulmonales, protinus per iter solitum transit in aortam.

Hinc est videre, quo viæ pristinae modo gradatim imperviae redduntur : sanguis enim exitum promptiorem ex arteria pulmonali in pulmones, quam in canalem arteriosum, utpote oblique situm

et arctiorem, adeptus, posteriorem deferit. Quintam aorta, ob arterias collapsas umbilicales, infra canalem antedictum distensa; et sanguinis ob copiam novam illi e ventriculo sinistro influentem, supra canalem tumefacta, sanguinis ex eo egressui obstat, viamque coagulo finit obturari. Porro, sanguis jam plenius in auriculam sinistram e pulmonibus infusus, valvulam foraminis comprimit ovalis et claudit. Hoc iter tamen illo ferius coarctatur, et in paucis quibusdam profecto nunquam ex toto deletur; et tales, sanguinis circuitum, respiratione interpellata, continuare valentes, urinatores eximii fieri solent. Et hic obiter licet observare, his viis per totam vitam apertis animalia amphibia frui.

Infanti in lucem jam edito, est corpus molle, macrum, rubicundum, laxum, vasculis undique scatens. Cor non solum amplum est, sed valide, et crebro admodum sese deplet. Venis tunicae quam arteriis fortiores sunt atque densiores. Caput est magnum. Artus inferiores mirum in modum sunt exiles, vis quia sanguinis ingens, prius quam

quam ad eos pervenerit, divertebatur arterias ad umbilicales.

Cerebrum et medulla spinalis molis sunt ingentis, mollia autem ac pene fluida; nervi quoque universi sunt laxi, tenerrimi, et acutissimo præditi sensu.

Musculi apprime sunt imbelles. Quinimo ossa vix sunt nisi cartilagine, quamvis numerus eorum est insignis. In cranio, quidem, haud connectuntur, nec etiam ab omni parte se mutuo tangunt. Hinc in vertice apparet spatium, rhombum figura referens, tegmine omnino osseo carens. Alia quoque minora inter alia capitis ossa observantur. Pro sunt hæc spatia inter partum, capitis figuram mutari finendo.

Glandulæ omnes pro corporis mole sunt grandes, quarum una cavum ex toto summum implet thoracis, quosdam post annos evanitura. Cuinam vero usui glandula hæc infervit, quam Thymum anatomici nuncuparunt, Physiologos inter ambigitur adhuc: Nec fuitiles de ea recensere notiones expediet.

Renes

Renes e lobis distinctis constant. Clauditur meatus auditorius membrana subtili: Oculi sunt grandes: lentes chrySTALLINÆ, humores, et corneæ colore roseo sunt insignes. Hinc visum minus esse clarum conjicere licet. Pupillæ oculorum sunt patulæ; et quidem lepidus et ethicus ille * pictor Anglus, cui fere nihil ingenium acre latebat, quique vultus humani mores ac lineamenta unice notabat, pupillas infantuli opinatus est eas adulti prorsus adæquare: Sed sibi illuisse mihi videtur.

Hæc autem omnia, protinus a partu, status formæque novas acquirunt. In stadio utique primo Thymus multum decrescit. Offa gradatim aliquid roboris adipiscuntur, et iis ope cartilaginum adnexa, quædam ossea crescunt additamenta, quæ Epiphyfes vocantur. Offa cranii sibi invicem inferuntur, donec spatia membranæa deleantur. Hoc, in genere, post annum secundum perficitur; multo ferius autem nonnunquam partibus in variis, varia post tempora, ossa plura in unum coeunt. Cor glandulæque parum pro rata parte crescentia,

B

minui

* Hogarth.

minui videntur. Minus minusque crebro quotannis arteriæ micant : Et earum extremæ, quibus tota cutis intertexta roseum exhibebat colorem, delentur.

Anno primo obesus infans fieri solet ; unde articulorum quorumvis extensio rugas formare videtur : Et prima linea faciei, etiamque corporis totius, conficitur arcubus circulorum.

Cum autem exercitatione incipit uti, gracilior aptiusque compositus in dies evadit.

Arteriæ venaque umbilicales, nec non sinus venosus et canalis arteriosus, sanguine pristino orbata sensim collabuntur, ac in ligamenta convertuntur.

Infans crescit, tardius equidem quam fœtus, mira tamen celeritate : Tantum scilicet tribus annis primis, quantum octo vel novem sequentibus. Sed artus inferiores imprimis augentur mole, propter vim sanguinis ingentem, quæ ab arteriis umbilicalibus in eos divertitur.

E gingivis infantuli semestris, inermibus adhuc, dentes prorumpunt anteriores, cibum novum indicantes, pauci profecto, sed misello cruciatum inferentes,

rentes, et longa malorum caterva sæpius stipati. Ordo vero integer dentium viginti raro ante annum secundum perfectum apparet.

Præ vi cordis et magnitudine, pariterque molli- tie solidorum cedente, corpus quod ad longitudi- nem indies, annis potissimum primis, tenditur. Præ causis iisdem, ipsarum mole glandularum magna juvante, secretiones omnes perficiuntur abunde, unde citissima est alvus. Causæ priori quoque cutis humidissima est tribuenda. Musculi infantum tendinibus perexiguus instruuntur.

Hoc, ut et laxitas corporis universalis, magna ex parte, cibo forbili per annos plures conserva- tur.

Hoc existente stadio inter sexus minimum inter- est, organis genitalibus, e quibus discrimen inter eorum animos æque ac corpora pendere videtur, nondum absolute explicatis.

Ætas prima morti præ aliis est obnoxia. Hoc in urbibus magnis, confertis potissimum fit mani- festum. Sic pars dimidia natorum Londini, ante-

quam in luce tres annos sint commorati, lugubri fato abripiuntur.

Infantis equidem incauti, et solum plorare valentis semitam plures obsident morbi, casses ex occulto tendentes. Horum nonnulli congeniti, ab hora natali misellum exercent, cito plerumque conficientes, interdum vero longas per ærumas trahentes : alii per annum unum vel alterum insidiosè latent, donec viatorem opprimant inopinantem : Dum alii mox memorandi, crudeliores adhuc, flore gaudentes ætatis adoriuntur. Sed non solum cum hostibus cognatis prælium imbellis inire cogitur ; casus enim innumeri tenellum obiter laceffunt, atque in valetudinem conjiciunt.

Morbi potissimum infantibus formidandi sunt Aphthæ, Epilepsia, Hydrocephalus, Rachitis, et a vermibus alvum occupantibus irritatio. Horum omnium effugium nescio an impetrari possit, ni votis forsan aliquatenus responderet, nutricem comparare valetudine optima fruentem, lacti tempestive cibum aliquid fortiorem, haud vero nimis acrem supponere, aera conclavis semper purum
servare

fervare, puellum sub dio sæpius exercere, et omni denique mane aquam in algidam immergere.

Durum a stirpe genus, natos ad flumina primum
Deferimus, sævoque gelu duramus et undis.

Hæc, si aliquid, Rachitidem imprimis avertent; idcirco cum quævis symptomata ejus adventum prænunciant, quæ jam præcepta sunt religiose observare decebit; imo sane, nullo in casu ea negligere fas est. Si Hydrocephalus sit formidini, fetaceum vel fonticulus sub occipite aliquid profit. Morborum supra dictorum medelam tractare a proposito prorsus abduceret.

His morbis annumerare licet Trismum, Bronchocelelem, Anginam Trachealem, atque Anginam malignam. Horum primus his in regionibus raro occurrit: Secundus quodam sub cœlo vix est vitandus: Tertius admodum est infrequens, nec nisi mollius eductis, et subito frigori objectis, aut sub cœlo humidissimo degentibus, ut opinor, infestus: Contagione tantummodo ultimus concipitur.

Quan-

Quandoquidem magnum per secretionem fit dispendium, et multo opus est cibo ad corpus, mirifice crescens, alendum, dum simul facile opprimitur stomachus tener; cibi appetentiam, jure importunam, victu crebro, sed modico, blando, et pro tenera ætate molli explere oportet. Sed mensibus primis, ut lac maternum sit alimentum præcipuum, et natura monstrat, et salus puelli matrisque postulat.

Infantulorum corpora ne fasciis involvantur, idonei quia motus thoracis et artuum ita nimis impedirentur. Nec vestibus calidis opus est, vix enim unquam, frigore admoto, aliquid mali patiuntur. Corpora eorum religiose servare nitida, et decet et prodest.

Tempore quo dentes e membrana gingivarum vasculis abundanti et tenerrima exterebrantes angunt infantem, omni cura ab irritatione quavis, ideoque morbis contagiosis saluum præstare oportet.

Anno plerumque septimo sæpe quidem maturius, interdum multo serius dira et horrida Scrofula

fula sese ostendit. Hujus magnitudo postulat morbi, ut non solum impetum facienti obviam eamus, sed etiam, si propter ipsum familiæ antehac infectum, vel temperamentum quod ei homines reddit obnoxios in puero conspicuum, anguem latere suspectum habemus, modis jam positis, corporis robur stabiliatur.

STADIUM SECUNDUM.

Cum jam septimum annum explevit, plura quæ sætum designabant, penitus evanuisse solent; qualia sunt foramen ovale, ductus arteriosus, sinus venosus, &c. Thymus etiam in molem exiguam contractus est. Stadio nunc inchoato durante, fibræ validiores fiunt omnes. Minus crebro micant arteriæ. Glandulæ ratam portionem ad cæteras partes debitam et permanfuram acquirunt. Corpus, artusque præsertim, quæ ad longitudinem crescunt: Lentius vero quam annis proxime elapsis. Musculi magna ex parte flaccidi manent. Artus macri, præ motu indefesso, et perperam adhuc compositi.

compositi. Offa stabiliora evadunt, dum *epiphyses* firmitus iis accrescunt. Renes, lobulis compressis, superficiem magis æqualem ostendunt.

Sexus parum hætenus inter se discrepant; utrisque cutis est depilis, pellucida, delicata; planæ mammæ; vox arguta; corporis universi mollis compago.

Dentibus pridem viginti tantum maxillæ instructæ, nunc octo et viginti novis ornantur.

Perpaucis hæc ætas morbis tentatur; *Irritabilitatis* infantilis, atque morbis undantis fibrarum tensionis virilis, pariter experts. Quandoque vermes profecto exercent, vel cutis papulis fœdatur. Cæteroquin, vix ullum epulas præter immodicas, vel exercitationem vires superantem, frigore præsertim temere corpori admoto, est verendum.

Excessus igitur jam recensiti cavendi sunt; et quibusdam lene quodvis catharticum (sicut Rheum cum Calomelane) certa post intervalla, est porrigendum. Minime tamen molliter vivere suaderem; sed teneris ab unguibus affuescant tolerare frigus atque laborem. Quem in finem, nil magis
corpus

corpus obfirmat, quam undis quotidie per tempestatum vicissitudines fidere omnes.

STADIUM TERTIUM.

ÆTATEM hanc, quam alma rerum parens consuetudinem ad sexuum gratissimam designasse videtur, omnibus, quæ ad decorum et amabilem conducant, ornavit. Sic Juvenis solet esse comis, hilaris, vultu nitido, oculis animosis, trunco et artubus apte et ornate compositis. Virgo, omni venustate affluens, forma tereti et elegantissima, rubore lucente in ore niveo formoso dulce ridenti, incessu decenti, moribus mansuetis, omnibus denique prædita illecebris, quæ animum concilient et capient, merito decus humani generis habetur.

Hac ineunte ætate plurima nova sese ostendunt, notabile inter sexus statuentia discrimen. Puero-
rum muscoli, eatenus molles laxique, firmiores fi-
unt, unde membra melius conformata videntur, et
totum equidem corpus speciem meliorem acquirit.
Mentum pubesque simul vestiuntur lanugine, pau-

cosque post annos gravibus pilis. Vox rauca, vultus virilis evadit. Grandescit inguen, crescunt testes, et idoneum secernere liquorem incipiunt: Et his quidem evolutis cæteras mutationes, puero jam puberi incidentes, tribuendas esse probabile videtur; quia iis exfectis, vel ætate provectiore marcescentibus, tota corporis species brevi vix distat a muliebri.

Puellæ, cum nondum tredecimum attigit annum, fubeundæ sunt mutationes, diversæ quidem, haud vero minus insignes. Post enim universalis varia signa plethoræ, multaque exinde oriunda incommoda, aspera et difficilia perpeffu, mucus albidus ex utero paulisper profluit, cui sanguinis ipsius eruptio succedens, infuetam, pavidam, causæque incertam percellit. Tempore eodem turgescunt mammæ, verendaque pili velare incipiunt. Hæc ab ovariis nunc primum explicatis, auctis, ovaque secernentibus, haud est veri absimile provenire: Quia mulieribus effcctis, mentum pilis vacare, mammæque extare brevi desinunt. Quinetiam foemina, ovaria cui fuerant exfecta, (sit mihi fas audita loqui)

barba

barba horrida, crassa, musculis torosis, mammisque depressis facta est cito insignis; vigore si non virum, saltem semivirum æmulans.

Sanguinis copia, in foetu capiti nutrimentum et incrementum suppeditando potissimum impensa, in ætate prima secundaque truncum et membra in longum tendendo versata, nunc, his magnam in partem confectis, in organa, quorum est genus in æva futura conservare humanum, quo ea rite ampliuntur, quo recessus eorum pandantur intimi, et liquores ad generandum necessarii secernantur, dirigitur.

Cæterum virgini alia adhuc, nec parvi momenti, commoda, hæc loca vis sanguinis magna occupans præbet. Effluit enim, qua via patet, ora per arteriarum uteri aperta, donec pondus ejus gravans omnino tollatur: Quod tamen certa post tempora rediens, effluvium simile in menses provocat, ejusque ita reditum in consuetudinem vertit. Fons sic uber sanguinis efficitur, quo gravida prolem nondum in lucem editum alat, et quo prorsus suppresso, tempore partûs novi scatent rivi sustentaturi

natum. Hi quidem diverſi ſunt generis, alioque in loco apparent, nexu tamen manifeſto cum priori vinciuntur, planeque ab uteri ſtatu prius deſcripto pendent.

Cur vero non tanta moles ſanguinis in ſexus genitalibus alterius exuberet, ſi quis quærat, a diverſa iſtorum, æque ac corporis totius fabrica deducam. Fœminæ imprimis ſunt arteriæ abundantiores quam viro, pro rato numero venarum, hinc (ob pauciores egrediendi vias quæ ſanguini patent) arteriæ ejus ad aperiendum ſunt procliviores. Hoc, vero, promptius in utero locum habet, ubi hæ adprime laxæ et tortuoſæ exiſtunt, dum venæ rigentes curſui ſanguinis obſtant.

Ad hoc, arteriis iſtis, ita tumidis, ora in cavum apertum hiant. Hæc omnia ſanguinis e pudendis fœminæis profluvio faventia, juveni prorſus deſunt.

Grandior tamen illo jam puber eſt plerumque, mollior quia corporis compages cordis vi pandenti levius reſiſtit; quod eam quoque reddit plethoræ magis opportunam.

Anno post pubertatem quarto vel quinto, adolefcere juvenis ut plurimum ceflat, et etiamnum levis ac gracilis, dehinc formam valentem stabilemque acquirit. Idem circiter tempus Thymus penitus evanuiſſe ſolet: nec non cartilagineſ, inter oſſa et capita eorum interpoſitæ, eſſe reſorptæ, partibus firmiter concretis. Vox quoque rauca in mollem, fortem, plenamque vertitur.

Flore juventutis fruentes, morbis pectus tentantibus, ſicut Hæmoptyſi, Phthiſi, imprimis laborant. Namque hac ætate ſanguis, genitalibus explicatis, pulmones onerat, perſæpe, gravatque: Nunc enim ſubito et celerrime increſcere ſolet corpus, dum pulmones paſſu haud pari augentur; et quoniam ſanguinis eadem quantitas pulmones et reliquum corpus perfluit, vaſa eorum magnopere diſtendi tandemque cedere accidit: Et hoc iis poſiſſimum annis eveniet, queis *ſyſtema* aorticum ſummam adeptum fuerit magnitudinem. Sed hæc cauſa raro ſufficiet, niſi prava pulmonum aut thoracis fabrica primario exiſtat. Quomodo Hæmoptyſis Phthiſim inducit, vel ſi prior ſit poſterioris

ris unquam fons et origo sola, non hic est loci disceptare ; scire sufficit, hunc morbum illius affeclam esse haud infrequentem. Sed fatendum est, quod Phthisis juvenem aliquando, tussi tantum prænuncia, miserum arripit atque trahit ; nec raro sub hac forma e latebris scrofula prodit.

Hinc est colligere, quam diligenter et suspiciose hos conjuratos observare oportet, ne intra limen vestigia ponant. Eorum, igitur, qui propter frequentes impetus tussis, vel vultum dictum scrofulosum, aut alia scrofulæ instantis signa, vel thoracem arctum male formatum cum collo longo gracillique, vel Pneumoniam diuturnam haud ita pridem amotam, vel Asthmatem denique vexantem, Phthisim imminere timent ; eorum, inquam, interest maxime, omnia quæ genus sanguineum nimis irritent, qualia sunt Ebrietas, cibi stimulant, exercitatio immodica, vigiliæ nocturnæ, religiose vitare. Hyemes præterea peregre morentur, sub sole benigniore : Sin id non est, saltem a frigore salvos, atque humiditate cæli sese præstanto, corpus lorica lanea vestiendo, pedes quoque lana tegendo,

gendo, et sese quotidie (leviter tamen) exercitando.

Quæ jam præcepta sunt, sexus attentionem utriusque pariter vindicant, singuli quia morbis supra positis æque plectuntur: Atqui sequiorem haud ea contemnere magis oportet, quia morbis, insuper, uteri ac stomachi sæpissime virgo tentatur. Sic Desidia, Luxus, Vigiliæ debilem reddentes Puellam, sanguinem ex utero primum manare impediunt, aut redditui, tempore idoneo, annis salubris obstant. Ast hoc fateor infortunium posterius sæpius frigore suscepto, humore pedibus admoto, vel affectibus animi effrænis contrahi. Dein, Ebrietas, cibus acris irritans, luxus, exercitatio vehemens, quodcunque denique vel totum genus sanguineum, vel uterinum speciatim stimulet, provocetque, fluxum immodicum reddet.

Horum quivis morborum Ventriculum infirmat, nexu mirabili eum inter ac uterum statuto, longaque malorum caterva stipatur.

Contra, si Juveni vigent pulmones, parum ut plurimum est timendum; nisi quod quidam studio
dediti

dediti ultra modum, ad morbos stomachi sunt proclives.

Hac ætate fruentes contagio fane quævis, ut videtur, prehendere amat : Quapropter a tali periculo illos præcavere oportet, non solum loca fugiendo pestifera, sed corpora omnibus modis roborando. Ne nimis, scilicet, Baccho Venerive indulgeant, et sive flet fervidus Auster, seu gelu flumina consistant acuto, ne certamina campi detrectent, et labori, algori, fervorique affuescant. Artibus instructa talibus Romana juvenus, Spartana talibus, gens dura, asperitatibus ac ærumnis omnibus invicta fiebat.

STADIUM QUARTUM.

RARO robur juvenis ab omni parte perfectum consequitur, donec ex impuberibus decem excesserit annis. Atqui celerius annis quibusdam conditionem hanc foemina videtur attingere. Nunc Viro, si unquam, sunt brachia cruraque lacertosa, quadrati humeri, thorax amplum, summum indicantia

cantia vigorem, qualis uxoris vindicem, charæ et teneræ sobolis præsidium, denique omnium quæ creata sunt principem, deceat. Fœminæ nunc corpus est nitidum, artus quadantenus firmi, formaque tota omnibus numeris absoluta. Vires simul obtinet, lenes revera, aptas tamen iis muneribus gratis, quæ cura familiæ postulet.

Cæterum res ipsa hortari videtur, supra repetere, et quædam de causis, quibus corpus humanum crescit, consistit, deficit, differere. Homini jam nato, ut dudum posui, cor est grande, validum, venæ firmæ, arteriæ cedentes. Arterias igitur vi sanguis propulsus urget, distendit, et quasi distrahit: Rimulæ tamen materia idonea, congruenti, haud mora, replentur. Tali vasa modo, primis annis, in longum potissimum proferuntur: Et quoniam omni corporis parti accretionis molculæ ramulis certis ex arteriis oriundis deferuntur, quo magis tenduntur arteriæ, eo latius diffundentur particulæ assimilatae, eoque grandiores ac numerosiores fient fibrillæ corpus totum conflantes. An nos autem post aliquot cartilagine addensati fir-

matique ossium extensioni resistunt : Tendines, quoque, et muscoli rigentes ulterius nolunt distendi, quapropter cessat adolescere corpus, perstant vero partes in latum distendi, unde turgescunt et prorsus grandiores fiunt. Postmodum, autem, hîc quoque vi cordis obstat, quoniam nec molis nec roboris augmen acquirat, dum arteriæ, contra, tunicis compressis, rigidæ et validæ fiunt. His rite perpensis, cur corporis cesset incrementum fat evidenter patebit. Veruntamen annos per aliquot consistit corpus, dum cor truncique arteriarum ad vasa omnia minuta propellere sanguinem pollent, dumque adhuc sensibilitas et irritabilitas vigent.

Homines vigore gaudentes ætatis, fibris nempe strictis et elasticis plerumque insignes, frequentius morbi acuti, quibus validus favet circuitus sanguinis, corripiunt. Sic, sanguinis congestus, nisi quovis vehementi, halitu cutaneo subito represso, affectibus animi violentis, vel aliis plurimis causis, effectus, omnium viscerum inflammationem, nec non catarrhum, Rheumatismum, Apoplexiam (quo

non

non malum velocius ullum) variasque hæmorrhagias homini adulto, robusto, inducere solent.

Ad hos morbos feroces vitandos, primo necesse est constitutionem antea firmasse, quo nulla pars sit debilior, faciliorque affectu, atque quo causæ excitantes primo impetu repellantur. Deinde, causas ipsas, quantum fieri potest, aut avertere, aut fugere opus est. Idcirco, horrenda sunt præcipue, Ebrietas, Ira, Cibus acris, Pulmonum quovis modo distentio immodica, molimen vel labor vires excedens, et frigus mordens, vel humor, dum corpus quiescit, et præsertim si simul sudore perfluit. Per hoc stadium, corpus est maxime patiens inediae, vigiliae, algoris; mirabiliter equidem iis, qui se, aspera et ardua subeundo, junioribus annis obfirmarant. Talium corporis virium cujusque regionis historia, per omne ævum, innumera tradit exempla.

Huic ætati quoniam potissimum gnavitas convenit, ii qui secordiæ atque ignaviæ sese tradunt, variis, haud immerito, plectuntur morbis. Verum enimvera, quamvis fatendum est, per hos etiam annos,

decere hominem, non solum a cibo delicato, qualis sollicitet stomachum, ab inertia, vino, somnoque nimio abstinere ; sed excessus frigoris, caloris, laborumve timere : nihilominus, dum viget ætas, nemo vitam victumque omni modi variare dubitet.

———His cares were ill bestow'd,
Who would with warm effeminacy nurse
The thriving oak, which on the mountain's brow
Bears all the blasts that sweep the wint'ry heav'n *.

Hic forsan, haud ineptum foret recensere morbos et incommoda, queis gravidæ et nutrices potissimum patent ; monstrare item qua ratione se salvas optime tueantur ; sed ea res longius ab incepto traheret.

STADIUM QUINTUM.

STADIO jam quarto exacto, cor et arteriæ tardiora fiunt stimulatu, hebescentem ob irritabilitatem ;

* Armstrong on Health.

tem ; rigescunt item eorum fibrillæ et pigrius contractionem patiuntur : Impulsibus præterea cordis magis obstant arteriæ, tunicis compressis et condensatis. Quinetiam somno et otio quadragenarii haud raro indulgere incipiunt. Ex his fontibus deductæ mutationes complures corpori incidunt. Arteriæ minus crebro et fortiter micant. Sanguine parum vi propulso idonea in vasa longinqua exilia, insensilis per cutem deficit halitus, unde cutis fit aspera, dura, sicca. Plurima quoque vasa cute tota intexta, eamque nitore hucusque ornantia roseo, deleta sunt. Minus clare coruscant oculi, neque leniores affectus animi ulterius exprimere valent. Calor, insuper, corporis totius languet, glandulæ schirrho magis opportunæ redduntur. Viscera abdominis se male habent, sive quod defectu exhalationis per cutem salubris, onerantur sanguine et opprimuntur ; sive fibrarum robur fusarum, præ nexu cum cutaneis insigni, deficit ; seu primario irritabilitas earundem fallere cœpit. Adipis etiam comparationi et coacervationi magnopere causæ favent eadem : Præsertim cum nimis

laute

laute et abunde, heu pudor ! ut plurimum epulantur : Sin id ne quidem est, raro tamen, ut decet, diurna recidunt cibaria. Epulas nocturnas, quibus maxime delectantur, talem propensionem inducere plerique censent ; nec injuria, quia dormienti sanguinis cursus retardatur, et secretiones tenues minuuntur, ita ut omne opimum, quod cibo nuper assumpto inerat, examussim eliciatur, in sanguinem vertatur, et denique in cellulis propriis fecernatur. His causis obesitatis parciolem Veneris culturam forsan addere licet.

Fœminæ citius in genere, quam viri pinguescunt, quia et ob vitam inertiolem, et ob vires cordis imbecilliores, languescunt citius organa, quorum est supervacanea eliminare.

Labascunt paulatim vires, ab hujus principio stadii, usque ad limitem vitæ : Iis tamen, qui modice, sobrie, atque gnaviter hucusque vivebant, ita furtim subripiuntur, uti earum defectum nec ipsi, nec familiares, nisi post longa intervalla, percipere possunt. Sed quoniam perpauci sunt, qui ita vitam instituerunt, idcirco haud raro, ab octavo etiam

lustro finito, adeo evidenter vires vacillare incipiunt, ut neminis fugiat observationem. Cæterum apertius deficit membrorum agilitas, quod ab obesitate solita corporis pendet, ab animo quoque minus alacri, curis negotiorum obfuso, a vi nervosa fallente, ab inopia sinoviæ lubricantis, denique a fibris musculorum tendinumque rigentibus. Hanc autem ipsam rigiditatem senescentis pigritiæ, et plurium vasculorum musculos antea percurrentium interitui, aliquatenus tribuere licet.

Currente hac ætate, sensus omnes paulo minus acuti gradibus lentis fieri solent. In quibus adversis efficiendis, totius generis nervosi hebetudinem paulatim obrepentem maxime reor esse in culpa. Præterea, speciatim, tactûs vitium cuticulæ crassescenti parumque humectatæ licet imputare; quin etiam auditûs, cerumini haud ita molli, forsanque copia nimia secreto, necnon musculis et tendinibus aurium minimis rigentibus, ut et tympani membranæ ægre mobili factæ; visûs autem, languori vasculorum quorum est sanguinem et humores globo oculi suppeditare; hinc cornea densior et planior evadit,

evadit, et lens ipsa multum pelluciditatis pristinae perdit. Sed generis ipsa hebetudo nervosi ab aliena per cerebrum distributione sanguinis, atque durefcendi indole quæ ipsi cerebro inest, provenire quodammodo videtur. Nervis quoque ipsis forsan sanguis deesse cœpit. Venæ ob laxam ac cedentem fabricam turgent, adeo ut annis quibusdam elapsis, superficiem corporis inæqualem reddunt. Arteriæ, contra, parum a tergo distensæ, nec multum a venis resistentiæ, quo minus sese libere depleant, offendentes, contractionem indies arearum patiuntur.

Eos qui ætatem attinuerunt provectiorem varia morborum genera, longorum præcipue, tentant; quorum ortum principem a mutationibus queis hac tempestate corpus obnoxium esse statui supra, haud difficile foret deducere. Hi sunt, rarius, Scirrhus et affecla ejus formidolosus, carcinoma. Nonnunquam Apoplexia vel Paralysis impetum facit, cum plethoram in capite intolerandam obesitas corporis induxerit. Artus quoque frigori vel humori diu objectos, (nervis ultro nimis ad torporem vergentibus),

bus), Paralyfis quandoque supplantat. Sæpius morbi viscera vexant abdominalia ; venter, nempe, supprimitur, præ humorum inopia intestinalium, vel minuta fibrarum irritabilitate : Hinc provenit quandoque ani prolapsus, et hæmorrhoides, forsan in fistulas abituri. Ventriculus sæpissime laborat (tarda alvo plerumque se comitem præbente) a pigra succi secretionis gastrici, et ab hebetudine ventriculi fibrarum, cum generis nervosi languore conjuncto ; unde cibo remora collecto, et fermentum acre, quod succus parvus gastricus corrigere nequit. Status hicce Ventriculi, præter symptomata plurima gravia ab ipso proxime oriunda, alios, nec leniores, in partium functiones distantium edit effectus. Imprimis, *Hypochondriasim*, nexus ope mirabilis eum inter ac cerebrum statuti, morte magis timendam inducit ; deinde Podagram tardam, *Nephralgiam*, horrendumque *Calculus* quodammodo aut parit aut alit. Iners cordis et arteriarum conditio, tot morborum principium et fons, accedente vasorum *absorbentium* secordia, hydropem dirum haud infrequenter misero infert ; supplicium quan-

doque debitum usu contractæ temulentiaë, quæ non solum debile corpus reddere, sed etiam Scirrhum in Hepate gignere possit. His adde virium universalium vitæ salutisque conservatricium ruinam præmaturam, seu Cachexiam, heu nimis sæpe a juventutis oriundam flagitiis; quicquid enim delirabat Juvenis, nunc plectitur Senex.

Ex supradictis videre licet, quemadmodum hæc copiae morborum ingruentes sunt depellendæ. Imprimis, vitam degisse modice, impigre, casteque necesse est: Liquet enim eos, stupra quorum perpetua, cum affectatoribus suis pariter exitiosis ac averfandis, vel vinolentia perpetim exercita, vires convulsit, vel sensim desidia labefactavit, morbis supra memoratis patere maxime, atque facile prædæ fore. Deinde, maxima pars rerum valetudinem integram conturbantium arceri possint optime cursui sanguinis languenti opitulando, eumque, quantum fieri possit, superficiem versus corporis dirigendo. Talibus, si faveat Fortuna, modis Scirrhii possint vitari: Scirrhus vero quovis stabilito, carcinomati medicamentis vi deobstruenti pollentibus

bus

bus obviam eundum est. Sic visceribus quoque abdomen occupantibus ingens auxilium feretur. Sic Hydropem quibusdam licebit prævertere. Sic Polypos aliquandiu retardatos iri, fas est sperare. Sic Apoplexiam postremo potis erit fugere, sanguinis molem a capite divertendo, et adipem in trunco coacervari parum finendo.

Ad hæc exequenda consilia, ambulatione leni utatur indies ; sin hæc celerius fatiget, equo vehatur, non vero sine comite, solum enim post equitem sedet atra cura, ut ipse adversa valetudine usus, graviter quondam experiebar. Si per procellas, pluvias, aliamve causam foras haud exire licet, non tamen idcirco se impigre domi exercere negligat, nec se strigili contemnat perfricare fortiter. Oportebit quoque, “ sive Aquilo terras radit, seu
“ bruma nivalem interiore diem gyro trahit,” aut oras propiore sole calentes petere, aut saltem amictu se laneo circumcingere. Senibus se paulo benignius tractare expedit. Cibi nutritione pleni, atque foventes conveniunt. Epulas tamen esse modicas decet, vires quia digerendi moli ciborum

ægre sufficerent. Idcirco præterea, escas concoctu faciliores feligant ; necnon quæ stimulantiore pollent qualitate, quo fibras torpentes incitent : Easque postremo, quæ sint ad acescendum parum proclives, ne incommoda multa parirent. Vinum meracius, modo ne mentem capiat, aut Stomachum opprimat, libere bibant. Mollius cubent. Labore vehementi vacent. Ætatis sub finem hujus, balneum haud parum proficit.

STADIUM SEXTUM.

RELIQUUM est, ut de sexto stadio miserando dicam, quod ab amissa potentia procreandi sobolem inchoat, et ultima linea rerum finitur. Viro testes, qui annos per aliquot proximos lente admodum liquorem genitalem fecernebant, et longa post intervalla ad congressum Veneris incitabant, nunc penitus arefcere et decrefcere solent. Horum orbata stimulo virga quoque flaccescit, necnon magis magisque indies corporis tabescit vigor, animique alacritas. Mutatio hæc universa, viribus generis sanguinei

guinei infirmatis, sicut æstimo, indeque vasorum areis minutorum obturatis, est imputanda.

Annis circiter decem citius fit Mulier effœta. Hac tempestate sanguinis rivus solitus, primo post intervalla redit inæqualia, tandemque penitus cessat ; res maximi referta periculi, non modo incommoda pro tempore varia faceffens, sed morbos cruciantes et insanabiles miseræ inferens. Etiam dum varius et abnormis est, pondere circa lumbos et dolore capitis obtuso mulier opprimitur ; stomacho simul laborante, quale sit tempore pubertatis. Cum vero sistit omnino, omnia hæc symptomatica ingravescent ; quibus Hæmorrhagiæ variæ haud raro accedunt ; necnon Visus et Auditus conturbantur ; nonnunquam etiam Apoplexia fœdave *Leucorrhœa* hos excipit morbos. Interdum autem exoriuntur mala, lentius fateor aggredientia, multo tamen magis horrenda. Hoc tempore etenim Scirrhus et Carcinoma Uterum mammae invadere amant, infelicem doloribus infandis torquentes.

Mensium

Mensium penitus suppressorum causa, ut arbitror, est conditio rigens arteriarum uteri, visque debilis qua sanguis in eas propellitur. Exitu sanguinis sic impedito, tandemque prorsus abolito, plethora supervenit universalis; et hinc oriuntur symptomata quæ supra dixi primam comitari aberrationem, sed quæ, eventu consummato, magno-pere exacerbantur. Scirrhum ciere videtur copia sanguinis nova in eas partes immissa, quam cor et arteriæ irritabilitate vigoreque pristinis amissis, ægre circumagere valent. Veri autem simile est, diathesi quadam insuper opus esse ad hunc morbum inducendum; aliter enim, frequentius eveniret.

Finem primariæ mutationis æstimo, ne si vetula conciperet, partium pelvem formantium rigiditas partum omnino impediret; neve, si parturierit, ad sobolem imbellem et inopem tollendum parum sufficeret: Forfan quoque, ne constitutionem nimis imbecillam a matre proles deduceret.

Systemate sic mutato genitali, sexuum discrimina fere omnia intereunt. Dulce non amplius loquuntur

quuntur effœtæ ; cutis fit dura, venisque distincta magnis. Nec brachia, nec crura pristinum nitorem teretem retinent : dum cutis interea univërfa, sed potissimum ea faciei manibusque obducta, in rugas contrahitur fœdas. Mentum horrescit capillis ; mammæ, nunc inutiles, flaccescunt, decrescunt, tandemque fere planæ redduntur. Mulieres tamen, gravibus jam functæ stipendiis vitæ, longiore vita, ac meliore valetudine quam viri, emeritæ veluti, ut plurimum donantur. Quæ res fibris laxioribus, minusque ad rigendum proclivibus, queis præditæ sunt foeminæ, effici proxime videtur.

Accedentibus annis, causis supra recensitis in vasa sanguinea agentibus, magis magisque in annos singulos vis cordis et arteriarum infirmatur, et irritabilitas earum obtunditur ; venæ simul distenduntur, atque arteriæ coangustantur ; unde ictus earum debiliores ac pigriores fiunt, donec tandem propulsioni sanguinis ab arteriis rigidis et contractis prorsus obstat. Sic cuicumque e morborum, belli, et casuum periculis salvum evadere datum

datum est, senio tamen confectum, fato a natali die omnibus fortito necesse est tandem succumbere.

Priusquam hic cadat eventus, multa in grandævo mutantur, variaque mala diutina ipsi sunt perpetienda. Imprimis emarcescit corpus, non solum absumpto parumque renovato adipe, virium obdigerentium atque nutrientium defectum; sed musculis ipsis quodammodo tabescentibus, per vascula eos percurrentia partim deleta, partim contracta: et cum hoc a vasis rigentibus plurimum pendeat, ratio cur serius marcori foeminæ sunt obnoxiae apparet. Ossa perveteribus non modo minuuntur mole, sed etiam leviora fiunt, quia materies terrea non iis tam prompte suppeditatur, quam dispendium postulat assiduum. Veruntamen mira, hac ætate, inest arteriis, valvulisque cordis proclivitas ad ossæam fabricam, aliqua ex parte, adipiscendam. Nec ineptum est censere ejusdem materiei aliquantulum partium corporis cæterarum fabricam, annis extremis, intrare. Certe in ipso cerebro

cerebro officula quædam nonnunquam reperta sunt.

Augentur tendines, decrescunt muscoli, addensantur cartilagine, adeo ut spinæ vertebræ se propius invicem accedunt, et corporis totius altitudo minuitur. Inalgescit corpus, præcipue partes membrorum extremæ, ob earum a sanguinis fonte longinquitatem; quam ob rem quoque crura longe ante truncum gracilescere observantur. Tali simul grandiores fiunt, *ædemate* per debilitatem universalem occupati. Languet Stomachus; franguntur vires; vacillat infirmus per annos quosdam, membra donec truncum prorsus ferre recusent. Crines incanescunt et fluunt, nec fluere desinunt, antequam caput fuerit omnino nudatum. Contrahuntur glandulæ, imprimis eæ quas chylus transire solet: Res pernicipiei referta! Sensus quisque fit hebes, et denique penitus deest.

“ Sans teeth, sans eyes, sans taste, sans ev'ry thing.”

Hoc aliquatenus explicat, cur optime senex acta

se puero vel juvene recordatur ; his quoque ideis
mox deserturis memoriam, mentemque vacuam
relicturis.

Mutationum harum omnium ratio, ex ea ætati
quintæ incidentium supra reddita, facilis erit re-
pertu.

Vita jam inclinatâ malis innumeris acerba reddi-
tur : Quippe quæ morbis omnibus queis ætas
proxime elapsa tentabatur conflictari cogitur, dum
vigore simul caret pristino, et plurimis præterea fo-
latiis orbatur.

Grandævo incommoda oriuntur gravia a ven-
triculo et intestinis se male habentibus. Capiti e-
tiam periculum imminet e polypis cor occupanti-
bus, e valvulis ejus, vel arteriis in os, aliqua fal-
tem ex parte, converfis, e sanguine cerebrum op-
primente, e pedum gangræna, Scrofula, Carci-
nomate, Calculo, atque Hydrope. Sed nil magis
senibus esse reor formidandum quam Catarrhum
(ita dictum) Senilem, sive frequentiam ejus, sive
diuturnitatem, sive molestiam, sive vitæ discrimen
quod affert, spectemus : Tussi enim importuna,
copiam

copiam mucī gravantem, heu frustra ! emoliente noctes atque dies vexatur, neque inflammationi venam secando occurrere ægri debilitas finit : Mucus idcirco continuo coacervatur, donec pulmones prægravet, et miserum jam confectum angens, demum ab ærumnis absolvat.

Si corporis conditionem in novissimo stadio cum ea in antecedente conferamus, causas, quæ senescenti morbos infligebant, easdem, sed vi agentes vehementiori, grandævum reperiemus laceffere : Ideoque ratione et consuetudine vitæ opus esse eadem, diligentius equidem observata, ad salutem etiam mediocrem conservandam.

Imprimis, plures ob causas sat evidentes, calor est sedulo colendus. Senis itaque interest, cælum ferenum, amænum, vel etiam calidum, vario, humido, atque frigido mutare : Omni tempore, molli frigida membra sinu fovere ; sæpius quotidie, modo ne lassitudinem inducat, sub dio deambulare ; tempestate autem perfrigida, vel viribus ad ambulandum parum valentibus, rheda vel lectica vehi ; auras matutinas et vespertinas cate metuere duras,

nec tamen inertiae domi se unquam reddere omnino. Cum balneum, fibras emolliendo, atque exhalationem per cutem eliciendo, auxilium grande pollicetur, in folium fenex quotidie descendat. Vestibus amiciatur nunquam non nitidis. Ætati quoniam fenili inedia perquam est aliena, ter quaterve in die cibum assumat; sed levi, simplici, leniter stimulant, exiguo, calido, ac refocillante utatur; ab omni qui stomachum vel pinguedine oneraret, vel flatibus distenderet, prudenter temperans. Alvum, quæ plerumque contrahitur, (quandoquidem per ventriculi torporem, fruges recentes algidas, et per ejus propensionem ad acidum creandum, olera affatim non assumere licet) medicamentorum ope leniter laxantium sæpius solvere expediet. Somno indulgendum est, quo vires, facile fractæ, reficiantur, halitus per cutem foveatur, et adipis aliquantum coacervetur. Neque mero parcat quadrimo, hoc enim generis et nervosi et sanguinei conditio postulat. Certamina Veneris parum esse idonea telorum status imbellis admoneat.

Animo

Animo interea sit hilari, atque sereno, neque negotiis curisve, nedum perturbationibus deprimentibus aut violentis sese finat agitari; et quando res cunque eum premat irritetve adversa, dulci amicorum colloquio, aut librorum lectione, aut vitæ futuræ ab omni parte beatæ contemplatione solanti, mentem extemplo mulcere conetur.

Præceptis supra traditis fideliter observatis, aliquot per annos cuivis fere seni foret copia vitam prorogandi, et mortem tandem aggredientem mitem minimeque formidandam reddendi.

Cæterum antequam huic tentamini finem impo-
no, ne forsan quidam incuriæ, alii arrogantia ver-
terent, me longa linea auctorum vel prælectorum
omisisse ornare, haud alienum fore duco admonere
lectorem, non procul a vero distaturum, si quod
præstat in hoc opusculo Professoribus hujus Aca-
demiæ almæ, quæ peccant mihimet tribuerit.
Nihil itaque exinde laudis assumere possum, sed

“ Explebo numerum, reddarque tenebris.”

FINIS.

